

Dz.U.2004.138.1468

2011.07.05 zm. Dz.U.2011.128.728

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾**

z dnia 25 maja 2004 r.

**w sprawie wykonywania prac podwodnych w jednostkach organizacyjnych podległych
lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych**

(Dz. U. z dnia 17 czerwca 2004 r.)

Na podstawie [art. 8](#) ust. 7 i [art. 28](#) ust. 2 ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki bezpieczeństwa wykonywania prac podwodnych, w tym działań ratowniczych, szkoleń i ćwiczeń, w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zwanych dalej "jednostkami";
- 2) tryb i kryteria nabywania kwalifikacji uprawniających do wykonywania prac podwodnych, zwanych dalej "kwalifikacjami";
- 3) wzory dokumentów potwierdzających nabycie kwalifikacji oraz wzory innych dokumentów związanych z wykonywaniem prac podwodnych;
- 4) sposób ustalania okoliczności wypadków z udziałem nurków w jednostkach.

**Rozdział 2
Warunki bezpieczeństwa wykonywania prac podwodnych w jednostkach**

§ 2. 1. Wykonywanie prac podwodnych, określonych w [art. 2](#) pkt 13 ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych, zwanej dalej "ustawą", w jednostkach, w szczególności w zakresie ich pragmatyki służbowej, powierza się posiadającym wymagane kwalifikacje, zaświadczenia o odbytych szkoleniach oraz odpowiedni stan zdrowia nurkom, o których mowa w [art. 2](#) pkt 10 ustawy.

2. ⁽¹⁾ Prace podwodne, o których mowa w ust. 1, wykonywane są jako działania:

- 1) specjalne - realizowane w ramach czynności związanych z prowadzeniem działań:
 - a) szturmowych,
 - b) minersko-pirotechnicznych,
 - c) rozpoznawczych;
- 2) ratownicze - realizowane w ramach czynności związanych z ratowaniem:
 - a) życia i zdrowia ludzkiego,
 - b) środowiska naturalnego;
- 3) specjalistyczne - realizowane w ramach czynności związanych z prowadzeniem:
 - a) pracy w przestrzeniach zamkniętych,
 - b) pracy z życiem mieszanin oddechowych lub tlenu;
- 4) szkoleniowe i ćwiczenia - realizowane w formach obejmujących szkolenie:
 - a) kwalifikacyjne, rozumiane jako proces dydaktyczny, teoretyczny i praktyczny, zakończony uzyskaniem kwalifikacji w jednostkach,
 - b) doskonalące, rozumiane w szczególności jako praktyczne ćwiczenia podnoszące poziom umiejętności w wykonywanych pracach podwodnych, na podstawie posiadanych kwalifikacji lub ćwiczenia praktyczne przygotowujące do szkolenia kwalifikacyjnego;

5) wspomagające - realizowane w ramach czynności procesowych lub wspomagających służbę lub podmiot ratowniczy wykonujący działania, o których mowa w pkt 1-4.

3. ⁽²⁾ (uchylony).

§ 3. 1. Bezpieczeństwo wykonywania prac podwodnych, z wyłączeniem działań specjalnych, zapewnia się przez:

- 1) stosowanie sprzętu sprawnego technicznie i legalizowanego zgodnie z wymaganiami określonymi przez producenta;
- 2) oznakowanie obszaru, na którym prowadzone są prace podwodne;
- 3) posiadanie zabezpieczenia medycznego w postaci zestawu medycznego, którego opis oraz minimalne wymagania określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 4) zapewnienie łączności pomiędzy nurkami a kierującym pracami podwodnymi;
- 5) ustalone procedury postępowania przy wypadkach nurkowych;
- 6) stosowanie mieszanin oddechowych i tlenu z ograniczeniem maksymalnego ciśnienia parcjalego tlenu do 0,16 MPa i maksymalnego ciśnienia parcjalego azotu do 0,47 MPa;
- 7) zapewnienie asekuracji nurka;
- 8) przeszkolenie praktyczne nurka w zakresie eksploatacji danego typu sprzętu nurkowego przed wprowadzeniem go do wyposażenia.

2. W wykonywaniu prac podwodnych biorą udział osoby przeszkolone w zakresie ratownictwa medycznego.

§ 4. Urządzenia i wyposażenie techniczne wykorzystywane do prac podwodnych mogą być obsługiwane przez osobę, która posiada stosowne kwalifikacje i uprawnienia do ich obsługi wymagane przepisami o dozorze technicznym albo żegludze śródlądowej lub morskiej oraz została przeszkolona, w szczególności z zakresu:

- 1) napełniania zbiorników ciśnieniowych;
- 2) sporządzania mieszanin oddechowych;
- 3) obsługi systemów zasilania w mieszaniny oddechowe;
- 4) obsługi komór dekompresyjnych;
- 5) prowadzenia jednostek pływających.

§ 5. 1. Pracami podwodnymi kieruje osoba, zwana dalej "kierującym pracami podwodnymi", która:

- 1) została wyznaczona do pełnienia tej funkcji przez bezpośredniego przełożonego;
 - 2) posiada co najmniej dwuletnią praktykę w wykonywaniu prac podwodnych, w tym co najmniej 70 godzin przebywania pod wodą i w warunkach podwyższonego ciśnienia;
 - 3) posiada kwalifikacje nurka, o których mowa w § 17;
 - 4) została przeszkolona z zakresu patofizjologii nurkowania.
2. Pracami podwodnymi, o których mowa w § 2 ust. 1, z wyłączeniem prac prowadzonych na głębokościach poniżej 50 metrów, kieruje nurek, który został przeszkolony w tym zakresie oraz spełnia wymagania określone w ust. 1.
3. Pracami podwodnymi prowadzonymi na głębokościach poniżej 50 metrów kierują nurkowie instruktorzy przeszkoleni w tym zakresie oraz wyznaczeni do pełnienia funkcji kierującego pracami podwodnymi przez kierownika jednostki.

3a. ⁽³⁾ Obecność kierującego pracami podwodnymi nie jest wymagana, jeśli zachodzi konieczność ratowania życia lub zdrowia ludzkiego.

4. Szkoleniami kierują nurkowie instruktorzy posiadający praktykę w prowadzeniu zajęć z zakresu nurkowania i prowadzenia prac podwodnych oraz każdorazowo wyznaczeni do pełnienia tej funkcji przez kierownika jednostki.

§ 6. 1. Kierujący pracami podwodnymi dopuszcza nurka do wykonywania prac podwodnych, jeżeli nurek:

- 1) posiada ważne badania lekarskie i nie zgłasza dolegliwości psychofizycznych;
- 2) dokona sprawdzenia roboczego sprawności indywidualnego sprzętu nurkowego.

2. Nurek nie wykonuje prac podwodnych w przypadku wystąpienia jakichkolwiek dolegliwości psychofizycznych.

3. Kierujący pracami podwodnymi, w przypadku stwierdzenia u nurka oznak przemęczenia, pobudzenia psychicznego lub zgłoszenia dolegliwości psychofizycznych przez nurka, nie dopuszcza go do wykonywania tych prac.

§ 7. 1. Kierujący pracami podwodnymi w szczególności:

- 1) ocenia wielkość i rodzaj zdarzenia oraz zagrożenia dla nurków;
- 2) planuje i organizuje prace podwodne;
- 3) kieruje przebiegiem prac podwodnych z zachowaniem zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) dokonuje osobistego sprawdzania, czy jest zapewniona odpowiednia ilość i rodzaj sprzętu;
- 5) prowadzi dokumentację związaną z wykonywaniem prac podwodnych;
- 6) określa postępowanie w razie zaistnienia zagrożenia życia lub zdrowia nurka;
- 7) ⁽⁴⁾ może prowadzić szkolenie doskonalące.

2. W przypadku nagłego wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia ludzi kierujący pracami podwodnymi może zmienić organizację prac lub odstąpić od ich prowadzenia.

§ 8. 1. Dla zachowania bezpieczeństwa i możliwości kierowania pracą nurków prace podwodne, z wyłączeniem prac o charakterze specjalnym, wykonuje się z asekuracją.

2. Asekuracji, o której mowa w ust. 1, dokonuje się przez kontrolowanie bezpieczeństwa wykonywania prac podwodnych z zastosowaniem co najmniej jednej z form:

- 1) łączności podwodnej:
 - a) przewodowej,
 - b) bezprzewodowej,
 - c) asekuracji linowej;
- 2) monitorowania audiowizualnego wykonywanych czynności;
- 3) zabezpieczenia prac przez drugiego nurka.

3. Wszyscy nurkowie prowadzący prace podwodne stosują sygnały umowne nadawane liną, dźwiękiem lub wizualnie niezależnie od stosowanej formy asekuracji.

4. Wykaz obowiązujących sygnałów umownych określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 9. 1. Jeżeli kierujący pracami podwodnymi uzna warunki, w których mają być wykonywane prace podwodne, za szczególnie niebezpieczne lub specyficzne, może dodatkowo wyznaczyć nurka do pełnienia funkcji nurka ratownika.

2. Funkcję nurka ratownika pełni nurek, którego kwalifikacje umożliwiają nurkowanie co najmniej na głębokość wykonywanych prac podwodnych.

3. Nurek ratownik przebywa w miejscu prowadzonych prac podwodnych w gotowości do podjęcia akcji ratowniczej.

§ 10. Przy prowadzeniu prac podwodnych na szlakach żeglugowych, z wyłączeniem prac podwodnych o charakterze specjalnym, kierujący pracami podwodnymi dokonuje oznakowania miejsca ich wykonywania oraz powiadamia właściciela drogi wodnej o prowadzonych pracach, zgodnie z przepisami o żegludze śródlądowej lub morskiej.

§ 11. Osoby biorące udział w pracach podwodnych przebywające pod wodą i na jej powierzchni oraz w bezpośredniej bliskości brzegów, a także przebywające na budowach hydrotechnicznych, jednostkach pływających i akwenach zalodzonych wyposaża się w środki ochrony indywidualnej, w szczególności w:

- 1) kamizelkę asekuracyjną nieograniczającą swobody ruchów lub kombinezon ratunkowy albo inne środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed utonięciem;
- 2) środki do sygnalizacji wizualnej lub dźwiękowej;
- 3) nóż ratowniczy lub inny przyrząd do cięcia.

§ 12. W przypadku prowadzenia prac podwodnych w przestrzeniach zamkniętych oraz na akwenach, na których występuje kra lodowa, w celu zapewnienia bezpieczeństwa nurków wymaga się dodatkowych przedsięwzięć, uwzględniających pragmatykę służbową, w szczególności:

- 1) zastosowania sprzętu do autoasekuracji, oświetlenia i łączności;
- 2) zastosowania dwóch niezależnych źródeł mieszaniny oddechowej;
- 3) wykonywania prac przez nurków posiadających dodatkowe przeszkolenie w tym zakresie.

§ 13. 1. Zabezpieczenie prowadzenia prac podwodnych w warunkach nocnych, z wyłączeniem prac podwodnych o charakterze specjalnym, wymaga oświetlenia terenu prac oraz asekuracji pracujących nurków przez jednostkę pływającą wyposażoną w reflektor poszukiwawczy.

2. Nurków prowadzących prace, o których mowa w ust. 1, wyposaża się w indywidualne oświetlenie w postaci podstawowego i awaryjnego źródła światła.

§ 14. ⁽⁵⁾ Z uwagi na specyfikę prowadzenia prac podwodnych w ramach działań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego osoba posiadająca kwalifikacje:

- 1) młodszego nurka wykonuje samodzielnie prace podwodne na głębokości do 20 metrów, a po odbyciu odpowiedniego szkolenia doskonalącego, o którym mowa w § 2 ust. 2 pkt 4 lit. b, prace podwodne na głębokości do 30 metrów - w asyście co najmniej nurka;
- 2) nurka wykonuje samodzielnie prace podwodne na głębokości do 30 metrów, a po odbyciu odpowiedniego szkolenia doskonalącego, o którym mowa w § 2 ust. 2 pkt 4 lit. b, prace podwodne na głębokości do 50 metrów - w asyście nurka instruktora;
- 3) nurka instruktora wykonuje samodzielnie prace podwodne na głębokości do 50 metrów oraz kieruje pracami podwodnymi, a po odbyciu odpowiedniego szkolenia doskonalącego, w szczególności w oparciu o programy uwzględniające pragmatykę służbową, wykonuje samodzielnie prace podwodne na głębokości poniżej 50 metrów, a także może prowadzić szkolenia i egzaminy.

Rozdział 3

Tryb i kryteria nabywania kwalifikacji uprawniających do wykonywania prac podwodnych

§ 15. ⁽⁶⁾ Kierownik jednostki prowadzącej dany rodzaj prac podwodnych:

- 1) nadaje odpowiednie kwalifikacje, które zachowują ważność przez 5 lat od dnia ich nadania;
 - 2) przedłuża, na wniosek zainteresowanej osoby, ważność nadanych kwalifikacji pod warunkiem:
- a) udokumentowania okresu co najmniej 175-godzinnej praktyki w zakresie wykonywania prac podwodnych, uzyskanej w okresie 5 lat od dnia wydania kwalifikacji,
- b) przedłożenia aktualnego orzeczenia o braku przeciwwskazań do wykonywania prac podwodnych, wydanego przez lekarza posiadającego specjalizację i odbyte szkolenie określone w odrębnych przepisach w sprawie warunków zdrowotnych wykonywania prac podwodnych;
- 3) dokonuje wpisów nadanych kwalifikacji w Księżce nurka oraz prowadzi ich ewidencję.

§ 16. ⁽⁷⁾ Kwalifikacje młodszego nurka może nabyć osoba, która posiada:

- 1) aktualne orzeczenie, o którym mowa w § 15 pkt 2 lit. b;
- 2) ukończone postępowanie kwalifikacyjne i pierwsze przeszkolenie w służbie, w przypadku funkcjonariuszy;
- 3) potwierdzone odpowiednimi dokumentami kwalifikacje co najmniej w zakresie nurkowania rekreacyjnego określone dla pływaka wymagającego nadzoru (dla poziomu 1.

pletwonurkowania) w Polskiej Normie nr PN-EN 14153-1:2005 albo kwalifikacje nurka III klasy w rozumieniu [ustawy](#);

4) zaświadczenie o odbyciu szkolenia teoretycznego i praktycznego w zakresie młodszego nurka.

§ 17. ⁽⁸⁾ Kwalifikacje nurka może nabyć osoba, która posiada:

1) aktualne orzeczenie, o którym mowa w § 15 pkt 2 lit. b;

2) kwalifikacje młodszego nurka;

3) dwuletnią praktykę w wykonywaniu prac podwodnych w charakterze młodszego nurka, w tym co najmniej 70 godzin przebywania pod wodą i w warunkach podwyższonego ciśnienia;

4) zaświadczenie o odbyciu szkolenia teoretycznego i praktycznego w zakresie nurka.

§ 18. ⁽⁹⁾ Kwalifikacje nurka instruktora może nabyć osoba, która posiada:

1) aktualne orzeczenie, o którym mowa w § 15 pkt 2 lit. b;

2) kwalifikacje nurka;

3) dwuletnią praktykę w wykonywaniu prac podwodnych w charakterze kierującego pracami podwodnymi oraz co najmniej 175 godzin przebywania pod wodą i w warunkach podwyższonego ciśnienia;

4) zaświadczenie o odbyciu szkolenia teoretycznego i praktycznego w zakresie nurka instruktora;

5) kwalifikacje pedagogiczne;

6) zaświadczenie o odbyciu przeszkolenia dodatkowego co najmniej w zakresie użycia mieszanin oddechowych i tlenu oraz prac w przestrzeniach zamkniętych i prac podwodnych prowadzonych na głębokości poniżej 50 metrów.

Rozdział 4

Wzory dokumentów potwierdzających nabycie kwalifikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem prac podwodnych

§ 19. 1. Dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji przez nurka jest Książka nurka.

2. Książka nurka zawiera:

1) imię i nazwisko;

2) zdjęcie;

3) numer identyfikacyjny;

4) grupę krwi;

5) potwierdzenie ważności badań lekarskich;

6) potwierdzenie uprawnień do kierowania pracami podwodnymi;

7) potwierdzenie odbytych szkoleń;

8) potwierdzenie nadanych kwalifikacji;

9) adnotacje o stanie zdrowia i roczne zestawienie wykonanych prac podwodnych.

3. Wzór Książki nurka określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 20. ⁽¹⁰⁾ 1. Dokumentem potwierdzającym wykonywanie prac podwodnych w jednostkach jest Dziennik prac podwodnych, składający się ze zbioru kart prac podwodnych.

2. Wzór Karty prac podwodnych określa załącznik nr 5 do niniejszego rozporządzenia.

§ 21. ⁽¹¹⁾ (uchylony).

§ 22. 1. Dokumentem potwierdzającym odbyte w jednostce szkolenie i nabyte przez nurka umiejętności jest zaświadczenie o jego ukończeniu.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) imię i nazwisko;

2) datę i miejsce urodzenia;

- 3) nazwę i rodzaj odbytego szkolenia;
 - 4) nazwę organizatora szkolenia;
 - 5) okres szkolenia;
 - 6) nazwę programu, według którego realizowane było szkolenie;
 - 7) ramowy program szkolenia;
 - 8) miejsce i datę wydania;
 - 9) numer ewidencyjny;
 - 10) pieczęć i podpis organizatora szkolenia.
3. Wzór zaświadczenia określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

Rozdział 5

Sposób ustalania okoliczności wypadków związanych z wykonywaniem prac podwodnych w jednostkach

- § 23.** 1. W razie zaistnienia wypadku związanego z wykonywaniem prac podwodnych w jednostce kierujący pracami podwodnymi niezwłocznie powiadamia kierownika jednostki.
2. Kierownik jednostki do zbadania okoliczności i przyczyn wypadku, o którym mowa w ust. 1, powołuje zespół powypadkowy, który działa w oparciu o właściwe przepisy pragmatyki służbowej.
3. Do prac zespołu powypadkowego, o którym mowa w ust. 2, właściwy kierownik jednostki kieruje nurka instruktora.
4. Nurek instruktor, w zakresie posiadanych kwalifikacji, zgłasza uwagi lub zastrzeżenia do zachowania warunków bezpieczeństwa w prowadzonych pracach podwodnych, w których doszło do wypadku.
5. Z prac zespołu powypadkowego sporządza się protokół.

§ 24. W zakresie nieuregulowanym rozporządzeniem, do sposobu ustalania okoliczności wypadków związanych z wykonywaniem prac podwodnych w jednostkach mają zastosowanie przepisy w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposobu ich dokumentowania.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

- § 25.** 1. Kierownicy jednostek dostosują przepisy obowiązujące w jednostkach do wymogów określonych rozporządzeniem w terminie 12 miesięcy od dnia jego wejścia w życie.
2. Osoby, które uzyskały kwalifikacje na podstawie dotychczasowych przepisów, są zobowiązane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia potwierdzić posiadane uprawnienia.
- § 26.** Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej - sprawy wewnętrzne, na podstawie [§ 1](#) ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 maja 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 106, poz. 1128).